

ISEIVIŲ DRAUGAS.

Britanijos L. K. Darbininku S. J. Sąjungos Organas.

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Savaitinio Britanijos Lietuvių-katalikų-tautininkų organo Iseivių Draugo kaina Britanijoje, Amerikoje ir Lietuvoje—metams 8/- \$2. pusei 4/- 1 dol. 3 mėn. 2/- 50ct. Adr.—Rev. J. Norbut, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Redakcija pasilaukia sau teisę trumpinti ir pertaisinėti prisiusčius straipsnius, korespondencijas ir šiaip jau raštus. Tik didesnieji ir svarbesnieji rankraščiai laikoma ir gražinama.

No. 17 (108 metai III)

22 BALANDŽIO, 1916m.

Vienas numeris 2d

PAMALDŲ TVARKA:

23 balandžio VELYKOS: Iškilmingos pamaldos kaip ir kitais metais MOSSENDYJ ir GLASGOWE, pradžia ant 5 val. ryto.

Kitų vietų ir apielinkių lietuviai neprivalo veltintis, kad gavus bažnyčioje vietas. Procesija prasidės ant 5 val. ryto.

ŽODIS Į DIDŽIOSIOS BRITANIJOS LIETUVIUS.

Gerbiamieji, ir vėl sulaukėme šv. Velykų, o baisioji karė dar nesiliovė. Moloniams „Alleliuja“ aidoms nun antrina armotų griausmai. Dar vis liejas kraujo upeliai ir riedi karčiosios ašaros.

Tečiau prieš karės baisybes nun stoja šventosios Velykos, gražus pavasaris ir kėlcsiojo iš numirusių Jū Kristaus malonė. Taigi nēr abejonės, kad žmonija bent ant valandės apmirš savo vargus ir liuosiau atsikvėps; negana to: ji (žmonija) atidžiau atsižvelgs į Kristaus prisikėlimo prasmę ir iš ten pasems sau nurodymus, kaip išbristi iš šių kruvinių santykių.

Lietuviams belaisviams, tikimės Velykos bus malonesnės už pereinias Kalėdas. Mat, mes pasistengėme numišti jiems (bent tiems, kurie mums žinomi) po mažą dovanelę ir į kiekvieną buvainę po pasveikini mą su šventėmis.

Tos dovanelės tai jusų, gerbiamieji D. Britanijos lietuviai nuopelnas ir išimtinai jusų. Apsilieję džiaugsmo ašaromis, siunčia nun belaisviai jums savo mintyje nuoširdžią padėką už tai. O, kad jus išgirstumėte, kas per karštį padėkos žodžiai veržiasi iš belaisvių širdžių!

Pasakėme, jog vien jusų nuopelnai belaisvių šelpime, nes iš kitur mažai ką gavome: 696 fr. 10c. nuo Šveicarijos ir 166 fr. 40c. nuo kun Juozapo Jakščio iš Amerikos.

Vardan tų belaisvių mes „Lithuanijos“ Komitetas ir visi lietuviai, kurie čia darbuojasi del belaisvių sveikiname jus su šventėmis, linkėdami palaimos visur ir visame. Kėlėsis iš numirusių Jū Kristus teatlygina jums už geraširdingumą. Mēs norime prisijungti prie tų daugelio tukstančių belaisvių linkėjimų ir to viso jums gerbiamieji linkime, ko karštos anų (belaisvių) širdis linki. Su tikra pagarba „Lithuanijos“ Komitetas. Fryburgas 5-IV-16

Sveiki Sulauke Szventu Velyku! Didzios Linksmynes del Kataliku!

Tas obalsis per Velykas nenaujiena. Velykos linksmiausia katalikams šventė, primenanti Išganytojaus iš numirusių prisikėlimą. Tuo laiku podraug iš „numirusių“ prisikelia gamta, kurioj pavasaris linksmas prasideda ir viskas atgija.

Šių Velykų linksmynę mažina tebsiaučianti pasaulinė karė, į kurią mēs lietuviai lygiai su kitais įvelti, nuo kurios lygiai, jei ne daugiau už kitus nukentėjom.

„Iseivių Draugo“ Redakcija linkėdama visiems linksmų Velykų, linki už vis labiausiai visiems, kad kuogreičiausiai sugrįžtų taika į pasaulį ir niekas nedrumstų Velykų linksmumo.

GERBIAMOJI REDAKCIJA.

Turime garbę šiuomi pranešti, jog 31 kovo š. m. gavome nuo kun. A. Šveistrio 25 sv., kaip Škotijos lietuvių auką belaisvių šelpimui ir 1 sv. specialiam tikslui, taigi iš viso £26 arba 642fr. 20c. Už tokias brangias dovanas tariame širdingą ačiu vardan belaisvių. Sunku apsaakyti, kaip brangi šioji auka, nes ji atėjo tuomi laiku, kada reikia išsiuntinėti belaisviams dovanas ant Velykų.

Artinasi pusė metų „Lithuanijos“ Komiteto veikimo. Tuomet paduosice išgališką apyskaitą. Dabar pažymėsime tik tiek, kad per šias dvi paskutines savaites išsiūsta belaisviams per tris tukstančius kilogramų (6 tukst. svary) duonos, beto šiek tiek mėsos ir pieno kondensuoto. Dar karštą tariame karštos padėkavonės žodį aukautojams ir pasiliegame su augšta pagarba „Lithuanijos“ Komitetas.

PRANCUZIJOS vokiečiai giriasi pagal Verduną suėmę per visą dviejų mėnesių laiką mušiu apie 40,000 belaisvių, žada paskelbti net ju vardus, parodymti, kad neperdeda.

LAISKAS IŠ MOGILEVO.

Gerbiamasai kunige klebonai, Aėiu už atsiūtą „Pro Lithuania“! Jau peržiūrėjau. Paviršutiniai atrodo gerai. Dar daugiau reiktų rašyti apie pabėgėlius. Mogileve yra apie 3 tukstančius pabėgėlių lietuvių ir tiek pat lenkų. Lenkai iš rusų valdžios gauna pašalpoms į mėnesį 167 tukstančius rub., lietuviai gi vos 6 arba 7 tukstančius. Tai toks lietuvių padėjimas! Lenkai nežino kur pinigų berti, gi lietuviai vos sutraukiam galus

Jų visa inteligentija vos pirštą kur priglaudžia-gauna algos šimtus į mėnesį, lietuviai gi bent Mogileve turi veltui dirbti. Bet ir visoje Rusijoje lenkams šelpti rusų valdžia į mėnesį duoda apie 7 milijonus, gi lietuviams visiems apie du ir tris šimtus tukstančių. Tai tokia proporcija. Žinoma, daug čia lenkams gelbi jų aristokratai, reikia žinoti kad Vajstijos Taryboje lenkų yra net atskira grupė, gi lietuvių nė vieno.

Vertėtų man rodos „Pro Lithuania“ ir apie tai paminėti.

Beto lenkai už valdžios pinigus leidžia bent 8 laikraščius, lenkų kalba ir puikiai papuošiamus, gi lietuviai turime šioki tokį vieną „Lietuvių Balsą“, kuris kaip visi mūsų „balsai“ maža vertės turi. Visa viltis, jeigu pasilikusieji Lietuvoje lietuviai sugebės sutverti mūsų kultūros žydinius, juos ir reiktų visų pirmą mūsų iseiviams šelpti.

Kada sugrįšiu ir ar sugrįšiu Lietuvos nežinau. Galo nematyt. Tukstančiai, net jų šimtai krinta (tur but Rusijos kareivių — Red.) Pietinėje dalyje ir rodos vis trepsi ant vietos.

Jusų pranašavimas karės pradžioje išsipildys, tvirtai esu įsitikinęs, nes čia budamas arti didžiausio šaltinio (vado vietovės) gerai matau kaip dalykai eina.

Kad galima būtų grįžti per Gudiją, bet kol kas negalimas dalykas.

Vasarą pamėginsiu apsilankyti Švedijoje. Tik nelaimei mūsų pinigai baisiai nukrito—tik pusė kainos suliginus su karo pradžia. Delto viskas dubielt pabrango. Čia visi pasitiki Anglija.

Lenkai laukia net iš jos sau „ojczyzny“. Meldžiu šitą parašyti, nes labai seniai iš Tamstos gavau laišką tik Vilniuje. Dabar linkiu viso labo laimingai darbuotis lietuvių iseivių labui.—Sudiev.

Kun. Kraujalis.

PRIVERSTINAS KAREIVIAVIMAS BRITANIJOSJ.

GINČAI del priverstino kareivavimo įvedimo dar nesibaigia. Valdžia apsistojo puskelyj, neva įvostas priverstinas kareivavimas, bet jis ne visus paliečia ir tėra pusėtinu, ne visuotinu. Ant ko galutinai valdžia apsistos-nežinia, bet kasdien daugiau girdis balsų, išrandančių jog anglai nelaimės karės be priverstino kareivavimo. Vienas iš stipriausių balsų-tai Lordo Milnero, Britanijos lordų parlamente. Sulig jo:

Britanijai truksta kareivių visur, Prancuzijoje, ant Balkanų, Mesopotamijoje, Afrikoje, namie, visur nedatekliai nemažėja, o dar auga. Anglų tauta to nemato ir nežino, nes cenzura žinoti neduoda. Anglų visuomenė laikraščiu įtikrinta, kad vis vien anglai laimės, ar stengsis, ar nesistengs, kad vokiečius įveiks prancuzai, rusai, badas ir tt. Kožną menką pasisekimą anglai išpučia lig burbulą, rašo apie vokiečių milžiniškus, tečiaus nepatikrintus nuostolius. Prieš pasisekimą visad mažina. Todėl anglų skaitanti dauguma akiai įsitikinus, kad vokiečiai pralaimės, talkininkai stebuklingai atliks „big push“, vokiečiai išmirs bado, bus rusų sumušti, pritruks visai žmonių, amunicijos ir tt. Toks įsitikinimas malonus, bet nėra gudrus ir duoda anglams progą nesistengti, apsisieisti. Užtai niekur nesisekė

karė pereinias metais, nė Prancuzijoje, nė Serbijoje, nė prie Dardanėlių, nė Mesopotamijoje.

Vokiečius įveiks nė stebuklas, bet tik anglų pilnas ir nuoširdis pasistengimas. Anglai turi išstatyti prieš vokiečius viską, ką gali. Neturi čia apsirikti, apsiskaityti, buk vokiečiai silpni, pasiduos vis vien. Iš karės bėgio matyti, kad vokiečiai stipresni daug, neg bil kieno apie juos manyta, o rasit jie pasirodys dar stipresniais.

Todėl, sulig Lordo Milnero, anglai be priverstino kareivavimo neapseis. Visi kiti plianai—tai gaisinimas laiko, kurs duoda vokiečiams pajėgą visur laikyti viršų. Valdžia gali tik pratęsti laiką, o ne ant visados išvengti prievartos. Valdžia pertai tik be reikalo gaisina laiką, oedrijsdama tiesiai pasiulyti šaliai priverstiną visiems kareivavimą. Už kiek laiko valdžia gaus priverstiną kareivavimą įvesti. Bet jau tas nebus tiek naudinga, kiek būtų dabar. Jug tankiai geriau šilingas šiandien, neg svaras ryto.

Lordo Milnero pažvalgas turi daugelis Britanijos veikėjų, net, sakoma, kai kurie ministeriai, kaip ant Lloyd George, Ronar Low ir tt. Bet netruksta ia priešingų nuomonių.

Ministerijos nesutinka ir gal gaus daugelis ministerių atsistatydinti. O rasit valdžia pereis į kitas rankas.

Lietuviams, žinoma, vis vien, ar anglai turės priverstiną kareivavimą, ar ne. Bet sunku nematyti to, jog ištikrųjų anglai vis eina artyn prie to laiko, kada įves priverstiną kareivavimą.

MOSOPOTAMIJOS KLAMPYNĖ.

Ant turkų laimės anglai kai įklimpo į Mesopotamijos reikalą, t. i. ir negali išbristi, tebedaro vis vieną žingsnį pirmyn, kitą atgal. Neseniai į pagelbą Kut el Amaros Townshendui Percy Lake pasivaręs buvo kelius šimtus jardų pirmyn, dabar pats praneša atslugęs vėl (jau bene ketvirtą ar penktą kartą) atgal. Nesiseka anglams prieš turkus lig užburta būtų. Kasdien mažinas viltis čia laimėti. Kasdien didinasi pavojus, kad gen. Townshendo 10,000 anglų kariumenės, nesulaukdami pagelbos jau artinasi pusmetis, gaus pasiduoti turkams. Tuokart Mesopotamijos reikale anglai galės tarti: įpuolėm ir prapuolėm. Vis lig ko anglams truksta, lig kas eitų netaip kaip eiti privaletų.

SVARBUS LIETUVIŲ VEIKEJŲ SEIMAS PETROGRADE

(PABAIGA.)

Vakariniame posėdyje nutarta išleisti atsisankimą į brolius amerikiečius, kad tie, pametę visus savitarpinius ginčus, neatidėliodami šoktų gelbėti suvargusią tėvynę. Toliau gi visą beveik posėdį užėmė svarstymas atsako Vilniaus - Kauno obivatelių Komitetui, kurs, susidėdamas beveik išimtinai iš lenkų, ėmėsi atstovauti Lietuvą. Bet pasirodžius, kad be lietuvių negali veikti, kreipėsi prie lietuvių, kad tie jin ineitų, siūlydamas tik trečdali vietų, o ne kiek pagal teisybę, atsižvelgiant į lietuvių daugumą Vilniaus ir Kauno gubernijose, jiems prigulėtų. Kaip iš kalbų paaiškėjo, tai indomi tų derybų istorija.

25 vasario rytiniame posėdyje buvo tartasi, kaip sušelpiti rytų šalių išgabusius prūsų lietuvių, aprūpinant juos ir medžiagiskai, ir jų dvasios reikalus, o ypač nutarta išaiškinti valdžios atstovams skirtumą tarp nelaisvių lietuvių ir vokiečių. Paskui organizacinė sekcija baigė priruošti įstatus naujai tveriamai Jungtinei Tarybai. Vakariniame posėdyje, dalyvaudant jau visiems suvažiavimo nariams, buvo skaitomi sekcijų nutarimai. Tarp to kun. Tumas perskaitė jo su dviem kitais sureduota, „Žodį Amerikiečius“ sustatytą amerikiečių stilyje. Toliau skaitoma bene svarbiausioji suvažiavimo rezoliucija, tai apie įsteigimą Jungtinės Tarybos, kuri taip skamba: Renkamas organas suderinimui nukentėjusių dėl karės lietuvių šelpimo darbo, paruošimui gražinimo atgal tėvynės lietuvių pabėgėlių, medžiaginiam ir moraliam šelpimui užimtos Lietuvos. Renkamas organas tuo supratimu, kad vykinimas pažymėtųjų tųjų vyriausiųjų tikslų angštai surištas su plačiu informavimu visų kitų tautų apie Lietuvos Tautą ir prisidės prie teisingo išrišimo lietuvių Tautos klausimo kare pasibaigus. Norint pasiekti juoplačiausios lietuvių visuomenės atstovavimo, organui savo darbą plėčiant, kviečiami atskiri žmonės, atskirų visuomenės srovių nurodimui. Kad galėtų toji Taryba, užvirtinus jos įstatus valdžiai, tuojaus pradėti veikti, reikia išrinkti jon ineinančius asmenis. Sulyg įstatų ineina jon šių organizacijų atstovai: Centralinio Liet. Draugijos Komiteto 8 atstovai, Petrapičio ir Maskvos Komitetų pabėgėliams šelpiti po atstovu, Rygos ir Odesos Komitetų — po vieną. Prie to prirenkami dar devyni. Su važiavimas nurodė slapta balsavimu šiuos asmenis: visus mūsų keturius Dumos atstovus: Yčą, kun. Laukaitį, Januškevičių ir Keinį ir da šiuos: kun. prof. Bučį, Purėną, Mašiotą, Grinių ir rašytoją Baltrušaitį.

Metas jau buvo baigti posėdį, nes laikrodis rodė jau 2 valandį po vidurnaktį. Nežiūrint tokio vėlyvo laiko susirinkusieji gerai klausėsi kalbėtojų. Tarp tokių be p. Šilingo

ypač atsižymėjo kun. prof. Bučys ir p. Leonas, parodžiusieji savo karštą tėvynės meilę. Kun. Tumas priminė susirinkusiems išreikšti padėką p. Šilingui, Cent. Komiteto sekretoriui, kurs priruošė svarstyti dalykų punktus. Pasiziūrėjus į patiektą susirinkusiems svarstymą dalykų medžiagą, savo akimis matai, kokį tai milžinišką darbą tasai vyras yra nuveikęs. Gausiai todėl plojo jam visas susirinkimas. Iš savo pusės p. Šilingas prašė susirinkusiųjų įsidėmėti visą Centr. Komiteto darbininkų darbštumą ir sumaningumą, kurie taip atsidėję ir sutartinai veikia tėvynės labui. Ir jiems susirinkimas nepasigailėjo katučių. Paskutinį žodį, kaip ir buvo laukiama, tarė, žinoma, Centr. Liet. Draugijų Komiteto pirmininkas, atstovas p. M. Yčas, da kartą primindamas svarbumą valandos ir šio suvažiavimo, išreikšdamas savo džiaugsmą, kad tautiečiai nežiūrint skirtumo pažiūrų, teikė atsiliepti pakvietimui ir atvykti del bendro darbo, kuomi parodė lietuvių tautos gajumą ir stiprybę, o tas, žinoma, pripildė širdį vilčia geresnės ateities. Triukšmingas visos salės plojimas išreikšė padėką tam mūsų nenutūlstančiam atstovui, mokančiam jungti tautiečius darban gydymo savo tautos. Suvažiavimas užsibaigė 3 val. nakties. Pakilia širdimi ėjė iš salės, net gailėdamas, kad taip trumpai teko pabuti tame gražiame tautiečių buri, gailėdamas, kad reikia skirties iš tos vietos, kur buvo pamatai dedami nors da nematomos, bet jaučiamos ateities. A. Sab.—

Iš viso to seim. aprašymo matyt, jog Lietuvoje plačiau veikia tik viena draugija, tai Centralis Komitetas, apie kurį susispietė veik visa Lietuva, lygiai katalikų, lygiai protestonų, lygiai laisvamanių, atmetus vien tuos, ką del laisvamanybės ar kitų atžvilgių visai išsižadėjo tėvynės meilės. Matom prie Komiteto dirbant katalikų kunigus, kalviną advokatą Yčą, kaip ir bėpartivius Smetoną, Vileišius, laisvamanius Šilingą, advokatą P. Leoną, socialistą A. Janulaitį, trumpiaus tarus visus žymesnius Lietuvos veikėjus. „Lietuvos Ukininko“ štabo veikėjai, ypatingai pasiėmę globą prūsų belaisvių Rusijoje, lygiai tik per Centralį Komitetą išgavę žymesnę valdžios pašalpą, 10,000 rub. kasmėnuo iš Tatjanos Komiteto!

Veikimo dirva buvus plačiausia ir nuveikta labai daug. Pavalgidinta šimtai tukstančių alkanų, pristeigta prieglaudų, mokyklų, maitinimo punktų visur Lietuvoje ir Rusijoje. Įvairiose vietose aprupinti istisi desėtkai tukstančių nuo karės nukentėjusių.

Tuo pačiu laiku, kai kurie rekniai, pasistatę sau gyvenimo tikslu darbo ardymą, nepaliauja užsipuldinėję ant Komiteto, vis naujas priekabas išradinėja, nesidrovėdami griebtis išmislų, šmeižtų, kartais net tiesiai kvailiausių prikašiojimų.

Štai, pavyzdžiui, kur berasi kvailėsnį prikašiojimą, kaip daromą socialistų, Žemaitės ir Bulotos tam Komitetui: girdi Komitetas tas sušelpė tiek ir tiek desėtkų ar šimtų tukstančių nukentėjusiųjų, o nesušelpė viso pusmilijonio! Priekaištas panašus, kokį padarytų šykstuoliskupčius, pagailėjęs ubaigui-elgėtai duonos kampo, del savo duosnaus kaimino, atidavusio pavargeliams viską: „Te, sakytų, tu tesušelpi tik dalį pavargėlių, o nenušelpiai visų iš viso pasaulio!“ Žinoma, kaiminas teisingai galėtų atsakyti: „Taip, aš nesušelpiau visų, nes negalėjau, bet sušelpiau bent dalį, bent tiek kiek pajegiau, o tu, tu ką gero bėpadarei? Ar pridėjai savo bent trigrašį palengvinimui brolių skurdų?“...

Lygiai Centralis Komitetas nesušelpė visų reikalingų pašalpų lietuvių. Jis nė nepajegs niekad visų sušelpiti, nors išaugtų trigubai dar, nes reikalai didesni už didžiausius komitetus. Bet Centralis Komitetas padarė bent šį tą, bent sušelpė dalį, ir tai labai žymią dalį Lietuvos pavargėlių, kaip pripažinti turi net tokie „socialistai“ ar tas pats Bulota ir ta pati Žemaitė. Centralis Komitetas padarė daugiau daug, neg didžiausias optimistas iš jo galėjo laukti bei tikėtis. Jei but padaręs tik šimtinę dalį to, ką nuveikė iškryjų, jau but užsipelnęs Lietuvos dėkingumą.

O ką gero nuveikė Lietuvos naujai Komiteto priešai, tokie „socialistai“? Ogi gryniausią niėnikį! Tiesa, surinko iš žmonių desėtką tukstančių dolerių Amerikoje. Bet kas iš to? Surinktus pinigus apglėbę laikos Keleivių ir Šakių bosai, jų į Lietuvą nesiunčia ir nežada siunsti, nes neturį kam užsitikėti. Žinoma, sąžiningas žmogus randa kam užsitikėti, nes visus skaito už sąžiningus, nebent butų nesąžiningumas kieno išrodytas; o del „socialistų“ išrodo, kad visi žmonės sukčiai ir visos draugijos sukčių draugijos; patiktų be baimės pinigus nebent savo apšauktiems Olsauskiui bei Laukaičiui, bet sarmata prieš draugus, jug Olsauskis su Laukaičiu kunigu abudu; patiktų Leonui — bet tas advokatas ir laisvamanis; patiktų Janulaičiui, bet tas ant nelaimės irgi advokatas, o dargi socialistas! Kam tikėti? — niekam. Taip ir „netikėdami“ niekam šelpia surinktais Lietuvai pinigais socialistiskus fondų bosus bei bankierius. Škotijoje surinkę kelius tik desėtkus svarų, lygiai laikos aprėpę, nesuradami Lietuvoje bei Gudijoje ištikimų „ypatų“ ar draugijų; neva buvo pasiuntę į Vilnių, bet pinigams grįžus laikosi sau, laukdami kol „karė pasibaigs“, sulig Bulotos patarimo, kad but iš ko, tur but, išleisti „mirusių iš bado lietuvių numerį“. Užtai kiek visur „socialistai“ prisikamavo, prisilakstė, privargo beatkalbinėdami lietuvius nuo aukavimo „Olsauskiui ir Yčui“, kiek pasidaravo šelpimo darbai sutrukdyti! Kad bent pusę tiek darbo but padėję aukų rinkimui, but surinkę bent dešimt kart daugiau, neg surinko, o ir kiti rinkikai but ne desėtkus, tik šimtus tukstančių surinkę. Ir štai

tie dabar „socialistai“ neparauđė iš gėdos prikašioja Komitetui buk jis permažai nuveikęs, užmiršdami, jog patis Lietuvos nesušelpė nė ant trigrašio.

Pažvelgkim dabar į kitus prikašiotojus! Ką gi gero lietuvių pavargėliams suteikė Žemaitė? Parašė kelius šmeižiančius Komitetą laiškus ir tai viskas! Arba tas pats Bulota, ką jis besušelpė Lietuvoje? Gi vėl tik visur agitavo prieš Centralį Komitetą, dabar Amerikoje įkalbinėja ir be to neperdaug aukavimui rangiems lietuvių laisvamaniams, kad Lietuva pašalpų nereikalinga, kad aukų siunst jai nereikia, kad aukos bus reikalingos tik tada, kai didesni vargai pasibaigs, kaip paliaus siautus karė!

Su gėda primins lietuvių istorija tuos Lietuvos sunus, ką vietoj gelbėti suvargusią savo tėvynę iš didžiausių jos nelaimių tik juokiasi, niekina, dargi kitiems ją gelbėt perškadija!

Seimas, kurio aprašymą pateikė „Rygos Garso“ korespondentas, tarp kitų nusprendimų padarė vieną labai svarbų: tai įsteigė Lietuvos Tautos Tarybą, kuri atstovautų politikoje lietuvių tautą. Užvadinta tā tiesa, kitaip: Jungtine Taryba, bet ne užvardijime svarba. Ant kiek tas galima bus Rusijoje, toji Taryba atstovaus Lietuvą. Jos įstatai kol kas nežinomi mums. O sąstata paskelbta pradžioj to straipsnio.

Išivis.

NAUJA SVARBI RUSŲ PERGALĖ UŽKAUKAZYJ

Kaip „Išivių Draugas“ jau ne kartą minėjo, turkai po savo visų nelaimių Erzerume ir apielinkėje visgi spėjo ir mokėjo susitvarkyti taip, kad rusų pažanga Užkaukazyje, išpradžią smarki, vėliau gavo sumažėti, kol galutinai neapsistojo visai. Neatsižūrint į oficiališkų pranešimus rusų štabo apie nepaliaujamą pažangą-tik akli galėjo nematyti, jog rusų armiją sulaukė turkai ir toliau nebūno leisti. Rusai išpradžią varėsi pirmyn vis palengviau, antgalo apsisotojo ant fronto arti Bitlis, Muš, Mamakhatun, upės Čorok pradžia, Of portas ant Juodų Jurių. Čia turkų armija sustiprinta ir atnaujinta sulaukė rusus ant beveik dviejų savaitių. „Išivių Drauge“ buvo minėta, jog rusai kol kas, matyt, nepajegia gilyn į Turkiją varytis. Tai buvo tiesa. Rusai buvo sulaukyti ir turkai net megino, kaip dabar paaiškėjo iš įvairių šaltinių, rusus atmušti iš Armenijos atgal! Tik tas viskas užsibaigė nauja rusų pergale ir išnaujo rusai gali veržtis gilyn į Turkijos Armeniją. Sulig Amerikos korespondento ir rusų valdiško pranešimo tas atsitiko taip:

Turkai didžiai nustebė ir nuliodo netiketai praradę Erzerumo tyr tove! Ypač gėda buvo prisipažinti saviems praradus tą svarbų punktą. Todėl turkų valdžia, prie pagalbos vokiečių ir austrijokų generalio štabo sugalvojo planą, kurs jei but pasisekęs—butų gražines turkams Erzerumą ir prarastas šalis Užkaukazyje bei Armenijoje. Sulig to plano, turkai turėjo užpulti rusus smarkiai Juodos Jūrės pakrantėse, ant dešinio (rusų) sparno. Rusai, spaudžiami čionai, taip manyta, sutrauks didesnę spekas, o kad tą padaryti vargiai begalės iš kitur, gaus atitraukti dalį kariūmenės iš centro, nuo Erzerumo ir Bitlis. Vadinasi, rusai užlopys nedateklūs prieš Trapezundo pagal upės Karadere, bet užtai susilpnės centrė, į vakarus nuo Erzerumo, ant upės Čorok ir Bitlis apielinkėje. Tuokart turkų svarbiausios spekos manė užpulti rusų susilpnintą centrą, pralaužti jį, atgriebti Erzerumą ir Bitlis, o per tai priversti rusus skubiai trauktis ir iš Armenijos ir nuo Trapezundo apskričio. Bet čia turkų apsirakta. Visų pirmą rusai, sutikę smarkesnę pasipriešinimą pagal Of portą paliove veržtis pirmyn ir apsisotojo ant vietos gintis, prigelbstint laivams iš Juodos Jūrės. Toliau apsisotojo prie upės Karadere ir arti Mamakhatun, nesulipninant tų kariūmenių dalių. Tuotarpu pagal Bitlis rusų kariūmenė užpulta

šviežiai pribuvusios iš toliau turkų divizijos netik pajiegė atlaikyti, bet pajiegė po kelių dienų mušio turkus apmušti ir priversti tą diviziją trauktis. Tuo pačiu laiku turkai be pasisekimo užpuldinėjo rusų dešini sparną pagal Of, rusai lengvai atsispyrė, nesulipninę pozicijų centro. Turkai, pasitikėdami rasti rusų centrą susilpnintą, puolėsi ant rusų pozicijų prie upės Čorok ir miestų Baiburt—Mamakhatun, į vakarus nuo Erzerumo. Bet didžiai apsiriko, rado rusus pilnai pasirengusius ir spēkoje. Nuo miestelio Of rusai pakrančiais Juodos Jūrės su pagelba armotų iš karinių laivų, užpuolė turkų pozicijas prie upės Karadere. Turkai neatsilaikė. Rusai perbrido upę ir išmušė turkus iš kalnuotų pozicijų. Turkai leidosi bėgti ant Trapezundo, nuo kurio Karadere pozicijos buvo arti 12 anglišku mylių. Taip tai rusai įveikė turkų kairįjį sparną arti Juodųjų Jurių krantų. Tuo pačiu laiku rusų centras apie upę Čorok ir miestelį Baiburt lygiai atlaikė turkų užpuolimus ir iš savo pusės šoko ant turkų, kurie po šesiu dienų smarkiausių mušių neatsilaikė ir leidosi bėgti. Taip tai rusai užkarto laimėjo tris mušius Užkaukazyje:

Apie miestą Bitlis sumušė naują turkų diviziją (apie 20,000 kareivių) pagal Mamakhatun-Baiburtą Čoroką sumušė turkų centrą, pagal upės Karadere ir Juodos Jūrės pakrančių sumušė turkų Trapezundo apginėjus. Ačiu tai pergalei rusai išnaujo pradėjo pažangą Užkaukazyje, turkai gi gavo trauktis toliau. Kur turkai apsisotos išnaujo nežinia. Rusai dabar varosi arčiau Trapezundo, svarbaus turkų porto, miesto ir nemažos tvirtovės. Perėję upę Karadere rusai pasiekė punktus, ką randasi vos 10 mylių nuo Trapezundo. Iš to aišku, kad turkai vargiai bepajegs Trapezundą apginti. Gana aišku, kad kol kas rusai prieš turkus turi pastatę pakankamas spekas, kad Trapezundas gaus galutinai rusams pasiduoti ir kad rusai pajegs dar toliau į turkų valstiją įsigilinti, užtikrinę savo pusei valdžią ant Erzerumo.

Toji nauja rusų pergale skaudžiai turės atsiliepti ant turkų valstijos likimo. Rusų pergale Armenijoje—svarbi tuo, jog priverčia turkus trauktis toliau, pavedant rusams didžiausius turkų plotus.

RUSAI UŽGRIEBĖ ANATOLIJOS PORTĄ TRAPEZUND.

Vos baigus virš padėtą straipsnį, kuriame nurodyta, jog rusai iš naujo įveikę turkus pradėjo vėl veržtis pirmyn, gavom pranešimą, jog rusų pergalė ištikrųjų buvo svarbesnė dar, neg paskelbta, nes po jos turkai taip pat, jog po trumpo, tiesa, smarkaus pasipriešinimo gavo užleisti rusams savo svarbiausią portą prie Juodos jūrės—Trapezundą. Trapezundas, sostinė to vardo turkų rėdybos apskrįčio, vienas iš didžiausių ir svarbiausių turkų Azijos miestų, apie 40 tukstančių gyventojų. Trapezundas turėdamas gerą prigimtą portą prie Juodos jūrės, iš senų senovės skaitėsi svarbiausiu tos šalies punktu. Kelis tukstančius metų prieš Kristaus gimimą jau buvo sostinė plačios Trapezundo imperijos. Per jį ėjo Europos prekyba su Azijos kraštais. Vėliau miestas kliuvo turkams ir po turkų apsileidusios valdžios priežiūra prarado žymią dalį savo svarbumo. Turkai gero laivyno neturėdami, portą apėleido. Gyventojų skaitlius sumažėjo. Prekyba puolė, podraug miestas prarado žymiausių turtų šaltinį. Tečiau ne be pamato manoma, jog rusai, kaip nebutų apsileidę, visgi už turkus apsukresni ir greitai pajėgūs iš Trapezundo padaryti antrą Odessą. Padėjimas Trapezundo tam labiau tikęs, neg Odesos, kuri turi apie 600 tukst. gyventojų!

Prie Trapezundo sueina visi svarbesnieji Azijos keliai, iš čia prekyba gali platintis tarpe Europos ir Azijos kraštų. Turkai tą gerai supranta, todėl, nors patis nemokėjo pasinaudoti iš to, visgi nenori ir rusams duoti naudotis. Todėl iš pradžių priėmė tvirtovę. Miesto ir porto padėjimas labai saugus, patogus apgimui. Aplinkui kalnų šalis, iš vienos pusės jūrės. Senovėje Trapezundas skaityta neprieinama tvirtovė. Turkai ją apėleido, o naujų laikų armotos, suprantama, senoviškas „neprieinamas“ tvirtovės „prieina“ be didelio vargo, į trumpą laiką. Turkai Trapezundo nesustiprino smarkiai, nes rusų čia nelaukė, ypač nelaukė iš tos pusės, iš kur rusai čia užpludo.

Mat, turkai manė, jog Erzerumą rusai nepajėgūs paimti. Erzerumas stovi kaip tik ant vienintelių gerų kelių iš Užkaukazio į Trapezundą. Rusai, neužgriebę Erzerumo, nė svajoti negalėjo prieiti Trapezundą nepereinamais kalnais, bijant turkų iš Erzerumo už puolimo užpakalį. Bet čia turkai labiausiai apsiriko. Rusai Erzerumą pajėgė užgriebti, o užgriebe tą tvirtovę galėjo liuosai jau pultis ant Trapezundo iš mažiausiai saugotos pusės, nesibijant turkų už puolimo iš užpakalio.

Nuo Erzerumo iki Trapezundo apie 109 mylių, rusai todėl pasirinko dar kitą patogesnę kelią, tai jurių. Turkai nė nemanė ant jurių rusams prilygti, bet irgi nemanė, kad rusų laivinas ką nors pajėgtų prieš kranto armotas. Čia irgi apsiriko. Rusų laivinas išsodino

kariūmenę Juodos Jūrės porte Atina, iš čia palydėjo rusus ir savo armotomis gelbėjo apmušti turkus prie Mapavri, Rizie, Of ir tt., kol antgalo Juodos Jūrės krantais ir nuo upės Karadere rusai nedasivarė iki Trapezundo priemiesčių. Turkai prie Karadere įveikti jau nepajėgė gerai prieštintis. Stoję prieš rusus smarkiai, bet tie netrukus prasiveržė pro turkų pozicijas ir netrukus įžengė į patį Trapezundo miestą. Turkai kas pajėgė, leidosi bėgti į vakarų pusę, gilyn į Trapezundo ir Armenijos apskrįčius.

Trapezundas iš prekybos žvilgsnio daug svarbesnis už Erzerumą, nors prie Erzerumo daugiau kelių sueina: mat, Erzerumas toli nuo lengviausių ir patogiausių jurinių kelių. Bet iš kitos pusės Erzerumas žymiai svarbesnis punktas karės žvilgsniu, labiau apsaugota tvirtovė, centras viso veikimo kariūmenų Užkaukazyje. Rusų pergalė prie Trapezundo nėra taip svarbi, kaip prie Erzerumo. Bet visgi tai viena iš žymiausių šioj karėje. Rusų užėmimas Trapezundo atlygina rusams skriaudą, kurią padarė vokiečiai užgriebdami Liepoją. Turkams Trapezundas buvo tuo, kuo rusams Liepojus.

Supranta čia, jog rusai pasistengs pilnai išnaudoti Trapezundo padėjimą savo tikslams. Čia įsteigs punktą, per kurį gelbės ir šelpis savo kariūmenę Užkaukazyje. Iš to punkto, pasiremdami pagelba, rusai galės be didesnio vargo pasivaryti žymiai toliau į Armenijos ir Trapezundo provincijas. Galės nuo Mamakhatun ir Trapezundo provincijų pasivaryti pirmyn į vakarus ant Sivas apskrįčio.

Nereikia manyti, kad turkai po to nuleis rankas ir pasiduos rusams geruoju. Turkai toli gražu neįveikti ant tielę Jie priešinsis. Galima laukti, jog netolimaus nuo dabartinių pozicijų rusai gaus iš naujo šturmu imti turkų pozicijas. Ypač, kad turkai šaukės vokiečių pagelbos. Vokiečiai dabar veda turkus prieš rusus, o tas reiškia nemažai. Turkų vyriausiu vadu paskirta senas, pragaršėjęs pergalėmis Galicijojej vokiečys gen. Mackensen, bene žymiausias vokiečių generalas. Jis beabejonės, but nesutikęs vadovaut ant turkų, jei nebutų vilties atsisipirt prieš rusus: kam gadint nepasisekimais igytą puikią karišką garbę? Jei gen. Mackensen sutiko vesti turkus, jis matyt, pasitiki bent sulaukyt rusų pažangą, jei neišvart rusus visai iš Užkaukazio. Tik turim atminti, jog Mackensen žmogus, gali apsirikti kaip ir kiti žmonės. Rusai gan stipriai Turkijojej įklimpo ir apsitverė, nelengva juos iš ten bus iškrapštyti, o rasit turkams ir spekų pritruks.

NEWTONGRANGE—16 bal susitvėrė čionai nauja K. Sąjungos Kuopa iš 11 narių. Į valdybą išrinkta: pirmininku, K. Jauga, 28 Main Street, Newtongrange. Midlothian; raštininku, K. Paliskis, 30 Third Street; kasierium, D. Mitranskas. K. Matulaitis.

Kurtavenu Miskuose

Vieną vakarą atsisėdęs pas langą žiuriu į krutandius vokiečius. Parvažiavo keleta sanitarinių automobilių su sužeistaisiais, gi žiuriu—musų namus pareina visi šlubi ant kojų, o kitas vos tik pasiremdamas bepaieina.

Atsiminė pernykščių Sekminių vakaras, kaip aš vaikščiojau kažin ko liudnas pats vienas keliu, o besėdanti saulutė nušvietė tuos pačius paminklus aukšniai. Miestelyje užė, linksminosi, o man vis liudna, nes, matyt, širdis numanė vargus.

Sekminėms vokiečiai iškaišė trio bū duris berželiais; o telefonų vielų visur pilna.

Prieš Sekmines tą naktį nakvojau prie karvių miške; o tą pačią naktį užėjo bailsus mušis ant Dubisos. Armotų griovimas, neapsakomas, šautuvų tauškejimas be vieno galo. Tikt skardaš eina per girią, išėina puikus iš to koncertas. Šautuvai smuikus vietoj, o armotos basos; išto išėina puikiai, bet ten, ten bailsu ir mirtis su dalgiu, lyg pjovėjas pievoj, kerta jaunus vyrus. Auštant koncertas aptilo.

Genant karves miške, perjoja kartais keleta vokiečių ulanų, ar parvažiuoja abozininkas lyg vanagas įšiekodamas sau grobio.

Kasdieną vis šaudymai ant Dubysos, o po šaudimų žiurėk iš visų pusių ir kila juodi-dumai; tai dega.

Vieną dieną—gražus pietų laikas, saulutė ramiai šviečia. Pasigirdo netolimaus dvylika sykių kanuolių balsas, o po jo ir vėl vienas ir po du balsu pritaria, o už kelių minučių ir vėl dvylika balsų; mušiai ėjo tik už 6 varstų nuo miestelio. Paskalų visokių ėjo, kurių negalima buvo nei atsiklaudyti. Kasdieną vis girdėtis armotų staugimas ant Dubysos, bet vis dar negalime sulaukti rusų kareivijos, nors su nekantrybe laukėme.

Nakvojome kartą miške. Ugnelę išlėto kurenosi, o mes pas ją šildėmės. Išgirdome keletą armotų storų sustaigimų; o aeroplanas iš lengvo viršum miškų skrenda.

Pradėjo žmonės šnekėt, jog pas P. stovi japonų oficeriai ir armotos. Gi šioji vieta nuo musų tik 13 varstų. Armotų ivairūs balsai.

Kaskartą pradėjo ir po daugiau aeroplanų lakstyti. Vieną vakarą saulutė jau buvo visiškai ant laidos; šname jau mes karves į užtvarą. Smarkiai baubia armotos; lekia žemai aeroplanas, bet pabuvęs ir vėl atsigrėžė ir nulėkė, o žmonės nežūrėdami ir netolimuosius mušius skubėjo bulves sodinti, kad vokiečiai paskutiniųjų iš rusių neišsemtų. Ant miestelio užlėkė rusų aeroplanas, vokiečiai visi sulėkė į triobas; iš šautuvų šaudyti nemanė, nes jų nedaneša lig augštai lekančio aeroplano.

Jau buvo gegužės diena; kažin ko arčiaus buvo pradėję girdėties šovimo balsai, vaikai atbėgė iš miestelio pradėjo mums pasakoti, miestelyje vokiečių suirimas, ir iš Kurtavenu, visi abozininkai išbėgė, nes pradėjęs granatoms kristi keletą jų sudaužė; užsikimšė ant kelio tarp kapinių, kur ir kuone susimušė; šaukimo buvė lig valiai. Arklius iškinė nulėkė, o vežimus rnsams paliko. Na tas ir tiesiai Gename karves į užtvarą, o žiurime „abozas“ jau neb miestelyje, bet už 4 varstų pamiškyje pas Vainagių ežerą.

„R. C.“

Korespondencijos.

BURNBANK—16 balandžio blaivybės svetainėje ant susirinkimo nutarta sušelpť sergantį kuopos narį V. Bartušką. Iš kuopos kasos skirta £1, surinkta dar iš narių aukų 17/10d. Be to tam tikslui rengiama ant 28 bal. vakarelis su šokiais. Blaivininkai neapleidžia savo draugų. A. Danilaitis.

HOLYTOWN.—16 balandžio pas mus atsibuvo prakalbos, surengtos L. D. Sąjungos. Kalbėjo dr. Strungis ir draugas Atkočaitis. Prakalbos nusisekė labai puikiai. Publikos buvo nors nelabai daug, bet visi atidžiai klausėsi, matyt, prakalbos labai patiko. Be to, Strungis pratarė keletą žodžių ir moteris, paragindamas Holytowno moteris paduoti ranką kitų vietų moterims, tai yra tvirtis Moterų Labd. Dr. kuopą. Holytowno moteris labai mieliai sutiko ir susitvėrė kuopą iš 7 narių. Į valdybą tapo išrinktos šios moteris: pirmininke Ona Balandienė, 26 Bear Square, Holytown; išdininke Ona Daniulėvičienė, raštininke Marcela Kažemėkaitienė. Po viskam kalbėtasi apie įsisteigimą knygynėlio. Kadangi kuopa neseniai sustivėrusi, neturinti dar kapitalo. D. Strungis išgirdęs draugų kalbą apie neturtą paaukavo 5/ del nusipirkimo knygelių, po to padaryta dar rinkliava ir sumesta viso 15/7. Laimingos kloties Holytowniečiams. J. K.-skas.

PALACE.—15 balandžio pas mus buvo moterų susirinkimas, pas Murašką stuboje. Mus pakviesti iš Bellshillio atsilankė du draugu, ką mums paaiškino apie neseniai susitvėrusią čia Škotijojej Moterų Lab. Dr. Taigi mes supratusios iš draugų kalbos ką draugija veikia, kokia nauda gal atnešti mūsų ateičiai, susitvėrėme savo kuopą iš 15 narių. Į valdybą ėjo šios ypatos: pirmininkė Magdalena Kučinskienė 16 Douglas Place, Palace, by Bothwell; kasininke Mar. Vilkauckienė, 19 Brandon Place; raštininke Ona Murauskienė 23 Brandon Place. Geistina butų, kad visos Palace moteris katalikės stotume į tą draugiją, o tada išnyktų iš mūsų tarpo nesusipratimai, užviespatautų vienybė ir meilė. Palace Mergelė.

MANCHESTER—Neseniai sutarėm rinkimą aukų nuo karės nukentėjusių naudai tą kartą pavesti moterims bei merginoms. Žinoma, naujiena geriau ir ant aukavimo atsiliepia, o senas dailtas nusibosta, kad ir geriausias. Aukų kolektořoms išrinkta panelė A. Kazakauskiūtė, M. Gutauskiūtė, K. Karaliūtė ir O. Barauskiūtė. Bet kolektořkos, deja, yisos blaivininkės, ne visiems įtiko. Kitas ne tik pats neaukavo, bet uoliai nuo aukavimo draugus atkalbinėjo. Tulas savo ložininkis spyrė neaukauti „blaivininkams“. Deja, galutinai pas tuos, kuriešis merginos neįtiko, siunsta kiti kolektořiai, bet, suprantama, kad ir jie nieko nepelne. Taip tesurinkta £5.

Nors peikiama blaivininkai, bet tik aklijeji nemato, kiek blogo atneša mums gėrimas. Gerentieji tėvai paprastai kuoblogiausiai išaugina vaikus, neturi kaip juos suvaldyti, išmokinti. Štai neseniai tula neva mergina įsipainiojo į tokią istoriją, kad atpainioti negalima, tariasi pasikviesti „Ežio“ detektyvą, kad surastų kaltininką ir padarytų teismą kaip Glasgowo plikiui. Ta pati neva mergina ir seniau pasižymėjo laisvėmis, prieš du metu buvo net kelius kartus pabėgusi su kaž koku jaučiu, kad net prisėjo namo gabent su policijos pagelba. O, rods, ir be „Ežio“ detektyvo lengva matyti, jog daugiausiai kaltybės meilėje buteliuko. Jei tėvai patis ir jų dukrelė mažiau but į butelių dugną žiurinėję, daugiau pasklaidę gerų laikraščių, nebutų susilaukę tiek sarmatos sau, o ir Manchesterio lietuviams but gėdos nepadarę.

„Blaivybės“ kuopai sekasi pusėtinai. Dabar toji kuopa priėngė ant 24 bal. (antra Velykų dienos) Šv. Kaz. bažnytinėje salėje didelį teatrą ir šokių vakarą. A.T.

BLANTYRE—15 bal. Moterų Labdarininkė Dr. turėjo savo susirinkimą Sąjungos svetainėje. Pirmininke skyriaus išrinkta M. Aimanienė. Išrinkta aukų Draugijai kolektořkos 4, bet tikrai ėjo rinkti-tik dvi, M. Aimanienė ir K. Darkšienė. Surinko apie £1 17s nors didesnė dalis stubų dar neaplankyta. Kai kurie aukavo duosniai, daugelis metė po 1/., A. Rimkus dave 5/, J. Juknelis 2/6 ir tt. Turim kasoj dabar £2 1s 6½d. Musų kuopos rybose randasi tula našlė su 3 vaikučių, gaunanti iš kitur pašalpų 12/ į savaitę. Pridėt jai nutarėm po 3/. 29 bal nusprendėm parengti vakarelį. Nusprenta £1 pasiunsti į Centrą, kitus pinigus palaikius vakarelis surengimui. Narių skyrius turi apie 30. Moteris.

CARFIN—Neseniai turėjom Moterų Labd. Dr. susirinkimą. Perskaityta nutarimai Delegačių Suvažiavimo (sulig „Išeivių Draugo“ padavimu). Parinkta aukų 8/6. Keli vyrai pažadėjo prisidėti garbės nariais, įmokėdami po £1. J. Atkočionas ir J. Ambrozevičius, tuoj įmokėjo po 1/, o J. Jokubauskas 2/, kitus žadėjo paskiau įmokėti. Ona Kuršvietienė.

HAMILTON—16 bal buvo Sąjungos susirinkimas. Atyško į jį ir Centro pirmininkas, K. Matulaitis. Peržiūrėjo jis kuopos knygas. Nuo 16 sausio kuopa neturėjo susirinkimų. Pirmininkas ragino kuopą prie smarkesnio veikimo. Paaiškino jog neveikiant nebutų į trumpą laiką susidariusios 16 kuopų, apie 600 narių ir £220 pinigų. Nutarta ant toliau nebeplatinti laisvamanių „Ateitį“ ir biznierių „Kataliką“ vietoj to ant agento vardo imti: „Išeivių Draugo“ 35 ekz., „Ežio“ 12 „Darbininko“ 15 ekz., „Žvirbli“ 10, „Vyčio“ 6 ekz. Agento adr.: A. Krivaučelinus, 20 Burnside Lane, Hamilton, Scotland. Prisiuše keli nauji nariai. J. Berkevyčius ir P. Rimša paėmė pajus, įmokėdami po £1. V. Kapsas.

ISEIVIŲ DRAUGAS

NAUJAS SUMANYMAS.

Gerbiamieji draugai Sąjungiečiai. Kiek aš matau iš mūsų veikimo, tai mes veikiam ir smarkiai veikiam. Viena kuopa prakalbas rengia, kita pasiskaitymus, trečia taip kokius pasikalbėjimus ir tt. Bet idant mus veikimai būtų vienodi tai toli gražu. Taigi gerbiamieji draugai šičia kila klausimas ką mes turime daryti, kad prisidėtumėte prie to vieno dūmo veikimo? Kad būtų knygos visų vienodai vedamos, didesnis prie kitų veikimų prisidėtumėte, vienu žodžiu, kad visos kuopos vienodai veiktų. Mano nuomone mes turėtume daryti šitaip: įvykdinti mėnesinius delegatų suvažiavimus (nemanokit, kad visuotinius suvažiavimus), siunsdami iš žėdnos kuopos po vieną delegatą, kokia kuopa nebūtų, ar ji turėtų šimtą narių, ar 5, išskiriant kur tolimas kuopas, kaip: Londono, Manchesterio ir tt., kur kelionė labai brangiai atseina. Tos kuopos galėtų savo naujus sumanymus, veikimo peržvalgas, surašyti ir prisunsti C-ro pirmininkui. Kuopos turėtų pačios savo delegatui atmokėti kelionę. Tie delegatai suvažiavę padarytų trumpas peržvalgas iš kuopų veikimo, iš naujų sumanymų ir tada svarstytų: kaip geriau pakeltus veikimą, kaip daugiau patrauktus jaunąmone prie L. K. D. Sąjungos, kuri dabar labai vėjo išpūstyta. Žinoma, kur dešimtis tai ne viens, o kur keliolika tai ne keli. Tie delegatai parvažiavę namo papasakotų savo kuopos draugams ką jie girdėjo ant to suvažiavimo, kokius nutarimus įvykdino tolesniam darbui. Ir tada žėdną paimtų didesnė energija prie veikimo. O mes pamatytume kaip mums būtų lengva veikti.

Taigi gerbiamieji draugai sąjungiečiai, perskaite šitą straipsnį šaltai pagalvokit ir per savo kuopų posėdžius apsvarstykit, ar būtų tas geru daiktu ar ne? O apsvarstę kaip katrie manot, malonėkit atsilipt per šitą patį laikraštį.

J. Kulikauckas.

Manchesterio lietuvių aukos dėl belaisvių Vokietijoje, surinktos bal. 2 dieną 1916 metuose.

Aukavo: J. Rudzevičius 4/. J. Trečionas 3/. J. Zmuidinas, F. Sakalas, A. Szypailas, J. Andriukaitis, I. Alijoszias, J. Szirgulis po 2/6. V. Verbieckas, J. Zebrauskas, M. Piliute, K. Merkevičius, V. Skerstonas, K. Bebrevičius, F. Puodžianas, J. Bulvicius, Sernauskienė, V. Svobonas, D. Ivanauskas po 2/. Smulkesniu auku £2-3-3 Del sulyginimo skaitlinės A. Trečiokas pridėjo 13/9d. Viso tad labo surinkta £5. Ir išsiunsta visi į Šveicariją „Lituanios“ komitetui vardu kun. A. Steponavičiaus bal. 10 d.

A. Trečiokas.

AUCHINLECK—„Išėivių Dr.“ buvo rašyta, kaip toli lietuvių suvažiavimų traukinys. Likos našlė, kuri prašo paskelbti štai ką: „Per Juozapą Tamošaitį ir K. Kalėdauską gavau surinktų aukų iš Auchinleck 2 sv. 17 šil. 6 penai, iš Scars Rows 15 šil., viso labo 3 sv. 12 šil. 6 pen. Ačiu visiems. Rožė Narnešvičienė.“

KITUR svarbių permainių nėra. SERBŲ kariūmenė jau pradėta gabenti į Soloninkus. Žadama ją gabenti skersai graikų žemės, prieš ką graikai protestą kelia. Bet talkininkai elgiasi Graikijoje kaip pasavęs namie.

Sekančias aukas nuo karės nukentėjusiems Lietuvoj priėmiau:

„Isz Dr.“ N15 pagarsinta	£821 5 10½
Shotts lietuvių surinkta	2 0 0
Rev. mother Convent Girvan	0 2 6
Mias Rafferty Girvan	0 2 6
E. Dalbokiute surinkta	0 3 7½
A. Gaizucio	0 2 6
A. Chomskio	0 5 0
Rolof	0 4 0
Karalius, Burnbank	0 5 0
Kun. Sveistrys uz Subsc. tik.	35 0 0
J. Lebedzio Glasgow	5 0 0
A. Karuza, Mossend	2 0 0
M. Venckuno	3 0 0
E. Sarafino Glasgow	1 0 0
J. Ferenco Burnbank	1 0 0
K. Brusoko N. Orbiston	7 0 0
F. Vasiliausko Craign	4 0 0
W. Brownlie Hamilton	1 0 0
Fr. Irving Uddingston	1 0 0
J. Mekszraiczio Holytown	1 0 0
A. Raulinaiczio Bellahill	1 0 0
R. Bruce Glasgow	1 0 0
K. Poderio London	1 0 0
J. L-čiaus View Park	2 0 0
J. Budinaucko	2 0 0
Viso labo priimta	£892 11 0
Sudeta in banka buvo	£615 19 6
19 April 1916 prisidėjo	276 11 6
Pas kasieriu pasilieka	0 0 0

Išlaidos bus pagarsintos vėliaus Kasierius.
P. BANCEWICZ,
104 Main Street, Bellshill.

Pajieškau APOLIONIJOS BALAIKIUTĖS iš Satinskų kaimo, Liudvinavo parapijos, prieš 3 metus gyveno Londone. Turiu svarbu reikalą. Malonėkit atsilipti ant adreso: Mikolas Samsonavičius, 35 Springhill Building, Stone, Shotts, Scotland.

Blantyre Blaivybės Skyrius.

5 GEGUŽĖS
rengia didelį

Teatrą ir Šokių Vakara
145 Masonic Hall, Blantyre

Atvaidins dijaloga:
ZIEMSKIS IR ŽYDAS.

Kitus skyrius prašom tą dieną vakarelių nerengti, bet atsilipti pas mus.

BELLSHILL-MOSSEND
BLAIVYBĖS SKYRIUS

Ant 29 BAL. (PĒTNYČIOJ)
prirengė

TEATRELI ŠOKIU VAKARA

Atvaidins komedijelę „Kumutės“
Dainos ir deklamacijos.

Tensis nuo 6 v. v. iki 6 v. ryto

GLASGOW BLAIVYBĖS DR.
(210 GOVAN STREET)

rengia ant 24 BALANDŽIO
didelį

TEATRA ŠOKIU VAKARA

Vaidins komediją:

„VELNIAS SPASTUOSE“

Vakaras tęsis nuo 6 v. v. iki 6 v. ryto

NEWTONGRANGE

Katalikų Sąjunga

Ant 5 d. GEGUŽĖS
rengia K. Jaugos salėje didelį
ŠOKIU VAKARĄ-KONCERTĄ

Su monologiiais, eilėmis, dainomis
ir tt.

Tensis nuo 7 v. vak. iki 6 v. ryto

Bilietų kaina—Vyrams 1/-
Moterims ir merginoms 3d

ATSILANKYKITE!

Lietuvizskas sandelis
Štuftu.

Laikom antišsirinkimo, vyrams ir moterims, sulyg naujausios mados, štuftų (ceikių). Kadangi didžiausias lietuviškų siuvėstės užsivedimas Škotijoje, tai galime padaryti, kaip vyrams, taip ir moterims, pigiau ir geriau, kaip kitur. Taipogi pardavinėjame aukšnių ir sidabrinų laikrodėlių ir lenceingėlių. Ant syk užsimokėjusiems duodame nušimti. Reikale kreipkitės ant šio adreso:

L. Sarafin,
67 Oswald St., Glasgow

Lietuvis Siuvėjas

Siuva pagal naujausios mados visokias vyriškas ir moteriškas drapanas.

J. Stankus,
146 Oxford St. (2 up),
Glasgow, .SS.

—) GERIAUSIA DOVANA (—)
draugams Lietuvoje, tai tikras lietuvių katalikų laikraštis

—'DRAUGAS'—

Draugas paduoda inių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės gyvenimo, politikos ir literatūros ir yra geriausias draugas lietuviams darbininkams Amerikoje, Anglijoje ir Lietuvoje Rusų cenzura Draugą į Lietuvą inleidžia.

Draugas atsieina—Amerikoje, Metams \$2.00 pusei metų \$1.0; Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Su visokiais reikalais adresuokite
„Draugas' Publishing Co.
1800 West 46th St., Chicago, Ill.

DIDŽIAUSIA IRSIENIAUSIA
LIETUVIŲ ISTAIGA VISOJ
BRITANIJOJ

Varpo Kompanija.

Laiko ant pardavimo visokius valgomus ir šiaip kitokius daiktus. Kas nori ką nors nusipirkti mel-džiame kreiptis ant žemiau padėto adreso ypatiskai arba laiškų.

“VARPAS” Co.,
104-116 Main Street,
BELLSHILL, LANARKSHIRE.

„Išėivių Draugo“ išleistos knygos, kurias galima gauti per „Išėivių Draugo“ agentus arba tiesiai iš Redakcijos ant žemiau padėto adreso:

“IŠ SENO DARBININKO ATMINIMU”:

Paskutiniai metai tėvynėje. KAINA 6d.

Tai gan didelė knygutė, kurią juo tankiau skaitysi, juo arčiau pamylėsi ir daugiau grožės atrasi

— “KARĖS AUKOS” —

Vaizdelis iš lietuvių gyvenimo. Parašė Išėivis. KAINA 2d.

Tai gražus iš dabartinės karės apsakymelis, kurį perskaitę nepasigailėsi išleistų 2 penų. 36 puslapių mažo formato.

KĄ GERO LIETUVIAI TURI IŠ ‘SOCIJALISTŲ’ SAJUNGOS

Skotijos „socijalistų“ socijalizmas. Buvusio „socijalisto“ balsas. Parašė Socijalistas. KAINA 1d.

Gražiai išleista 14 puslapių knygutė, kurią su nauda perskaitysi

‘IŠEIVIŲ DRAUGAS’

Rev. Jos. Norbut

Mossend, Lanarkshire, Scotland.

Užsiprašyk sau arba savo pažinstamiems žymiausių
Britanijos lietuvių laikraštį

“IŠEIVIŲ DRAUGA”

organą Britanijos L. Kat. Darbininkų Šv. J. Sąjungos, organą B.L.K. Blaivybės Draugijos ir tt., kurs eis kas savaitę 1916 metais padidintas ir papildintas, suteiks daugiausiai žinių

IŠ KARĖS LAUKŲ,

sulik anglų, rusų ir lietuvių laikraščių. Talpins daugiausiai žinių IS LIETUVOS, vokiečių užimtos, iš gyvenimo mūsų belaisvių Vokietijoje, prie to pažadėjo siuntinėti žinias kun. A. Steponavičius iš Šveicarijos. Korespondencijos, peržvalgos, gyvi straipsniai, apsakos, aprašymai bus talpinama po senovei. Pasistengsim pratensti atidėtą „Svieto Perėjūnā“, iš seno darbininko atminimų, šiaip jau literatūros skyriu paliks turtingu. „Išėivių Draugas“ stengsis būti prieinamiausiu, įvairiausiu ir naudingiausiu laikraščiu

Kaina metams visur 8/- (2 dol.)
Pusei metui 4/- (1 dol.)
3 mėn. 2/- (50 ct.)

Amerikos Agentams nuolaida 50%

Adresas: LITHUANIAN WEEKLY

— „IŠEIVIŲ DRAUGAS” —

Mossend, Lanarkshire, Scotland

Platinkite ‘DARBININKA’

“DARBININKAS” yra leidžiamas Darbininkų Sąjungos Darbininkas eina tris kartus į savaitę; utarninkais ir ketvergais—4 puslapių; subatomis—8 puslapių Darbininkas kaštuoja metams 3 dol. pusei metų 1.50 dol. Darbininkas už 1 dolerį eina per keturis mėnesius. Darbininko subatinį numerį galima užsisakyti skyrium. Metams 1.50 dol., pusei metų 75 c. Darbininkas apsiima būti lietuvių draugijos organu

Draugijų nariams etių subatomis—8 puslapių numeris už 1 dol. metams. Tik sąlyga,—kad visi nariai imtų laikraštį ir įmokėtų po 1 dol. Mokesnį galima būti sumokėti ir kas pusmetis, po 50 c.

Kas iš narių tokios draugijos narėtų turėti visus tris savaitės numerius—turėtų dar primokėti metams 1:25 dol, arba išviso jam atseitū “DARBININKAS” 2:25 dol.

Adresas: ‘Darbininkas’

242 W. Broadway

So. Boston, Mass.